

ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΡΕΝΑΝ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΦΛΩΡΙΑ¹

— Μά κανέννας δὲν τὸ βλέπει! ἢ τοὺς ἐστρά-
βωσε ὁ Θεός, ἢ ἐσυνήθισαν ἐδῶ πέρα νὰ βλέπουν
καὶ νὰ μεταχειρίζονται φλωριά τόσο ὅπου δὲν
τὰ κατὰδέχονται. Δόξα σοι ὁ Θεός! ἔσκυψε, τὸ
πῆρε! ὠμορφο παλληκάρι! τοῦ στέκει γιὰ γαμ-
πρός...

Ἦταν ἓνας νεροκουβάλος ποὺ ἐσήκωσε τὸ
φλωρί, καὶ ἀκολούθησε τὸν δρόμον του μὲ τὸ βα-
ρέλι 'ς τὴν πλάτην. Ὁ Ἀντώνιος ἐσημείωσε καλὰ
εἰς τὸν νοῦν του τὸ ἀνάστημα, τὰ πιθέματα καὶ
τὴν φορεσιὰ τοῦ νέου, καὶ ἐπέρασε εἰς ἄλλο μέρος
ὅπου καὶ αὐτοῦ ἦταν μεγάλο διάβα, εἰς τὸν
δρόμον τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου· ἐκεῖ πάλιν σιγὰ
ἀπόλυσε τὸ δεύτερο φλωρί· δὲν ἐπέρασε μισή
ῥα καὶ ξαναφαίνεται ὁ νεροκουβάλος καὶ πάλιν
πεταχτὰ παίρνει τὸ φλωρί.

— Ἐχομε δύο — εἶπεν ὁ Ἀντώνιος — εἰάν
τριτώσῃ, ἢ δουλειὰ ἐστερέωσῃ, καθὼς τὴν ἐσο-
φίσθηκα.

Καὶ ἡ καρδιά του ἐλάκτιζε μέσα του· ἀπὸ ἐκεῖ
ἐπῆγε εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀγορᾶς, εἰς τὸ σταυρο-
δρόμι, τὴν μεγάλην φλέβα ἐκείνης τῆς πολι-
τείας, καὶ, πρὶν ῥίξῃ τὸ τρίτο καὶ ὕστερον φλωρί,
ἐσήκωσε τὰ μάτια 'ς τὸν οὐρανόν, καὶ ἰδοὺ πάλιν
'ς ὀλίγην ῥαῖαν ἐκείνος ὁ νεροκουβάλος ἐδιά-
βηκε, ἔσκυψε, τὸ σήκωσε καὶ τούτην τὴν φορὰν
ἔφυγε βιαστικὰ μὲ τὸ βαρέλι του, καὶ ὁ Ἀντώ-
νιος τρεχάτος ἐλεγχμανούσε κατόπι του. Ὅταν
ἐφθασαν εἰς ἓνα στενὸ ἀδιάβατο σοκάκι, ὅπου 'ς
ἐκείνην τὴν στιγμήν δὲν ἦταν κανεὶς, ὁ Ἀντώ-
νιος ἐφώνηζε τοῦ νέου, ἐνῶ ἐμπαινε εἰς τὸ χα-
μῶγι του.

— Παλληκάρι, πάρε λόγον.
Ὁ νεροκουβάλος ἐγύρισε καὶ τοῦ εἶπε· τί μὲ
θέλεις;

— Ἐχεις τὰ φλωριά μου.

¹ Ἴδε σελ. 180

Ὁ νέος ἐκοκκίνισε ὅλος εἰς τὸ πρόσωπο καὶ εἶπε· τί φλωριά;

— Αὐτὰ ποῦ μοῦ πῆρες ἐμπρὸς 'ς τὰ μάτια μου· τὸ ἓνα τὸ σήκωσες ἀπὸ χάμου εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Σπηλιᾶς ταῖς δέκα ὥραις, τὸ ἄλλο εἰς τὸν δρόμον τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου τὸ μεσημέρι, τὸ τρίτο τώρα εἰς τὸ σταυροδρόμι, ὅπου μοῦ ἔφυγες ὡσὰν κλέφτης· εἶναι ψέματτα;

— Ἐγὼ δὲν εἶμαι κλέφτης, εἶμαι τιμημένος νέος· αὐτὸ εἶναι ἡῦρεμα· τί μπαίνειεις ἐσὺ; πῶς εἶχες φλωριά, ἐπὺ φτωχὸς ὡσὰν κ' ἐμένα;

— Ἐλα μαζί μου εἰς τὸ χωριό μου· ἐκεῖ θὰ μάθης πῶς ἔχω φλωριά· θὰ εὔρης τὴν τύχην σου, καὶ νὰ μὴ χάνουμε καιρὸν.

Ὁ νέος ἀπ' ἀρχῆς θεωροῦσε κατὰματα τὸν γέροντα ξεχωρίτην· τὴν περασμένην νύκτα εἰς τὸν ὕπνον τοῦ εἶχε παρυσιασθῇ ὅμοιος γέρος συντεχνίτης του, καὶ τὸν εἶχε παρακαλέσει ν' ἀλλάξουν τὰ βαρέλια τους, καὶ ὅταν ὁ νέος ἐφόρτωσε εἰς τὴν πλάτην του τὸ ξένο βαρέλι, αὐτὸ ἦτον τόσο βαρὺ, ὅπου τὸν ἐξενέφρωσε· ἔτρεξε σπίτι του νὰ ξαλαφρωθῇ, καὶ ὅταν ἀνέσπασε τὸ μαστάρι νὰ τὸ ἀδειάσῃ, εἶδε ἀντὶ νερὸ νὰ βγαίνει ἐμπροσθέν του χυτὸ καθαρίο μάλμα, κ' ἐξύπνησε.

— Ἀς γείνη, ὅπως θέλεις, τοῦ εἶπε· ὡστόσο, διὰ τὸ ἀσκανδάλιστο, πάρε τὰ φλωριά, καὶ ἄφησέ με πρῶτα νὰ πάω νὰ συναζῶ ἀπὸ πέντ' ἐξὶ σπίτια τὰ νεροκουβαλιστικά τῆς ἐβδομάδος.

— Παιδί μου, μὴ χάνεσαι 'ς αὐταῖς ταῖς λιανοκοπιαῖς· 'ς τὸ μέρος ὅπου θὰ σὲ ὀδηγήσω θὰ εὔρης κἄτι ποῦ δὲν τὸ σηκώνουν τὰ κουβαλιστικά ὅλων τῶν νεροκουβάλων τῆς οἰκουμένης. Πᾶμε ν' ἀγοράσουμε μιὰν ἀλλαξιὰ φορέματα καθένας, νὰ πάρουμε βιαστικά μιὰ χαφιά ψωμί, κ' ὕστερα ἀμέσως νὰ ξεκινήσουμε.

Τὴν στιγμὴν ποῦ ἐμελλαν νὰ ἀναχωρήσουν, ὁ Ἀντώνιος εἶπε τοῦ νέου·

— Μοῦ κακοφαίνεται ὅτι τὸ ἄλογό μου, ἂν καὶ εἶναι γοργογόνατο καὶ γενναῖο, ἔχει τὸ ἐλάττωμα νὰ μὴ δέχεται πισωκάμπουλα, καὶ ἐξ ἀνάγκης θὰ μὲ ἀκολουθήσῃς πεζός.

— Δὲν πειράζει, εἶμαι νέος καὶ, χάρις εἰς τὸν Θεόν, ἔχω τὰ πόδια γερά.

Ἄλλ' ἄμα ἀνέβηκε ὁ γέρος, καὶ ἔδωκε βιτσιὰ τοῦ ἀλόγου, αὐτὸ δὲν ἤθελε νὰ σπαράξῃ ἀπὸ τὴν θέσιν του.

— Τὸ ἐδάσκανα, ὡς φαίνεται — εἶπεν ὁ γέρος, πολὺ ἀνήσυχος μέσα του· ἔβλεπε ἀπὸ τὸν ἥλιον ὅτι ἦταν τὸ γύρισμα τῆς ἡμέρας, καὶ μόλις τοὺς ἔμενε καιρὸς ἀρκετὸς νὰ φθάσουν σύνωρα εἰς τοὺς παλιόπυργους τοῦ Ζυγονοῦ. Ἐστάθηκε καὶ ἐσυλλογίσθηκε, κ' ὕστερα εἶπε τοῦ νέου·

— Παιδί μου, πεταξοῦ πισωκάμπουλα· ἂς δοκιμάσουμε· δὲν βλέπεις πῶς σὲ κυττάζει; εἶναι ζωὸ πολὺ νοητικὸ, καὶ, ὡς φαίνεται, σὲ εἶδε μὲ καλὸ μάτι.

Ἄμα ἐρρίχθηκε ὁ νέος ἐπάνω, τὸ τετράποδο πρῶτα ἐγλυκοχλημίντρισε, καὶ, ὡς καλὸς ἀνοι-κτοπάτης, ἄρχισε τακτικά νὰ κόβῃ δρόμον.

— Θὰ μάθης ἀπόψε — τοῦ εἶπε ὁ γέρος — τί ἀξίζει τοῦτο μοῦ τὸ ἄλογο· πέρυσι ἀκόμη, ἀπὸ τὴν μεγάλην μου στενοχωρίαν, ἠθέλησα νὰ τὸ πουλήσω· ἀλλὰ κἄτι μοῦ ἔλεγε μέσα μου πῶς θὰ ἔλθῃ ὥρα νὰ ἰδῶ ἀπὸ αὐτὸ τὴν σωτηρίαν μου, καὶ τὸ ἐγνώρισα ἀπὸ ἐφῆς τὸ βράδυ.

— Ἄν εἶχες τόσην μεγάλην ἀνάγκην, πῶς δὲν ἐμεταχειρίσθηκες ἐκεῖνα τὰ φλωριά;

— Αὐτὸ εἶναι μυστικόν, καί, ἂν ὁ Θεὸς θελήσῃ, θὰ τὸ μάθης ἀπόψε.

Ὁ νέος εἶχε ἀκούσῃ πολλὰς φορὰς νὰ διαβάζουν ταῖς ἱστορίαις τῆς Χαλιμάς καὶ πάντοτε ἐγελοῦσε μὲ τοὺς ἄλλους ὅπου ἔχασκαν εἰς ἐκεῖνα τὰ παραμῦθια· ἀλλὰ τώρα στοχαζόμενος ὅτι τοῦ συνέβαινε ὁλένα, ταιριασμένο μὲ τὸ ὄνειρο τῆς περασμένης νυκτὸς καὶ μὲ κἄτι ἄλλο, ἐπίστευσεν ὅτι τὰ παραδοξότερα πράγματα γίνεται ν' ἀληθεύουν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ὥστε δὲν ἔβλεπε τὴν ὥραν νὰ φθάσουν εἰς τὸν τόπον τοῦ γέρου νὰ ἰδῇ ποῦ θ' ἀποτελέσῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ δὲν ἐβγαζε λέξιν ἀπὸ τὸ στόμα του, μήτε ἐπολυκύτταζε τριγύρω, καθὼς ἦταν βυθισμένος εἰς τοὺς στοχασμοὺς του.

★

Ὅταν εὐρέθησαν εἰς ἓνα μέρος ὅπου ἦταν ἓνα παλαιὸ παρατημένο παρχαλάδι, τὸ ἄλογο ἀφ' ἐαυτοῦ τοῦ ἔστρεψε αὐτοῦ μέσα· ἦταν κηκοτοπιὰ ἀλλ' ἔκοβε ἀρκετὸ διάστημα ἀπὸ τὸν μεγάλον δρόμον. Ὁ γέρος δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλὰ μέσα του ἐκαμάρονε τὸ προνοητικὸ ἄλογό του. Ἐπειδὴ εἰς ἐκεῖνο τὸ στένωμα δὲν ἀπαντοῦσαν πλέον διαβάταις ὁ γέρος εὔρηκε τὴν ὥραν νὰ ψαχνερωτήσῃ τὸν νέον.

— Ἐνα πρᾶγμα μοναχὰ μοῦ κακοφαίνεται. ἀπὸ τὴν μεγάλην βιάσῃ, δὲν σοῦ εἶπα νὰ πᾶς νὰ ἀποχαιρετήσῃς τοὺς δικούς σου.

— Δικούς δὲν ἔχω, κανέναν.

— Εἶσαι ὀρφανός;

— Δὲν ἐγνώρισα μήτε πατέρα μήτε μητέρα, μήτε ἡξεύρω τίνες ἦσαν.

— Ἐκατάλαβα, εἶσαι ἀπὸ τὸ Κατάστημα τῶν Ὀρφανῶν. Καὶ τί ἡλικίαν εἶχες ὅταν ἐβγήκες;

— Ἡμουν χρόνων ἐννέα, καὶ μ' ἔβαλαν ὑπηρέτην 'ς ἓνα μπαρμπεριό· ὁ καταστηματοῦρχός μου ἔδινε πεντ' ἐξὶ ὄβολα τὴν ἡμέραν, καὶ ὅτι μὲ φιλοδοροῦσαν ἀπὸ καλὸσύνην τοὺς οἱ πελάταις του, ἀλλ' ὄχι ὅλοι.

— Καὶ ἀρκοῦσαν αὐτὰ γιὰ νὰ ζήσης;

— Μοῦ ἔδινε τὸ δαίπνο κ' ἓνα στρωματάκι εἰς τὸ σπῖτι του ἑνὸς καλὸς χριστιανὸς ποῦ ἐξοῦσε μοναχὸς μὲ τὴν γρηῃά του. Ἄλλ' ὕστερ' ἀπὸ πεντ'

ἔξι χρόνια ἀποστράφηκα αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν.

— Μήπως ὁ καταστηματοῦρχος ἦταν κακότερος, σ' ἔδερνε κάποτε;

— "Οχι, ποτέ· ἦταν ἄνθρωπος ἀγαθός· καὶ ἄλλο μ' ἐπείραζε· ἐκεῖ μέσα ἐσύχναζε κάθε λογῆς ἄνθρωπος, κ' ἐγίνετο κάθε λογῆς ὁμιλία· ἐγὼ ἐπρόσεχα εἰς ὅλα, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔμαθα καὶ πολλὰ ἰδιώματα τῶν ἀνθρώπων καὶ πολλὰ πράγματα τῆς ζωῆς· ἀλλὰ ἐστενοχωρεῖτο πολὺ ἡ ψυχὴ μου, ὅπως ἄκουα νὰ λέγονται τόσα κακά, ὅσο πού ἂν ἀλήθευαν μόνον τὰ μισὰ ἔπρεπε νὰ πιστεύσω πῶς τοῦτον τὸν κόσμον κυβερνᾷ ὁ Πειρασμός καὶ ὄχι ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὰ λόγια τοὺς οἱ περισσώτεροι ἄνθρωποι, μικροὶ μεγάλοι, ἦσαν πλεονέκταις, ἄρπαγες, καὶ ἀδικηταί· ἀλλὰ ὅταν ἄκουσα μίαν ἡμέραν μὲ μου κακολογεῖν τὸν γέρον ἐλεγκτήν μου, καὶ ἐγὼ ὁ ἀδύνατος δὲν ἠμποροῦσα νὰ ξεθυμᾶν τὸν πόνον μου καὶ τὴν ὀργήν μου, ἀποφάσισα ν' ἀφήσω ἐκείνην τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἐσυλλογίζομουν νυκταμέρα ποιὰν ἄλλην νὰ εὔρω διὰ νὰ ζήσω. Καὶ ἓνα ἐσπέρας ὁ γέρος καθὼς μ' ἔβλεπεν ἀπὸ πολλὰς ἡμέραις κακόμενον καὶ κατηφιασμένον, μ' ἐρώτησε ἂν θέλω νὰ λάβω ὑπηρεσίαν εἰς ἓνα σπίτι πλούσιο καὶ τιμημένο· ἐγὼ ἔπεσα ἐπάνω του, τοῦ ἔπιασα καὶ τοῦ κατὰφίλησα καὶ τὰ δύο του χέρια. Πατέρα, τοῦ εἶπα, σ' εὐχαριστῶ· θὰ ἔκανα τὸ χρέος μου τίμια καὶ πιστά, ἀλλὰ φοβούμαι μὴ μὲ κακομεταχειρισθῶν, καθὼς ἀκούω νὰ γίνεται εἰς ἀποία σπίτια· ἀλήθεια ἡ μοῖρα μ' ἔχει ἐξουθενώσει ἀπὸ τὰ σπάργανα, ἀλλὰ, ὅπως καὶ ἂν ἐγεννήθηκα, δὲν θὰ ὑποφέρω ποτὲ νὰ μὲ ἀδικήσῃ κανένας. Ἐκατάλαβα, μου ἀπάντησε ὁ γέρος, σοῦ ἐφαρμάκωσαν τὴν καρδιά μὲ ὅλον τὸν κόσμον· ἀλλὰ μὴ φοβῆσαι· εἰς τὸ σπίτι ὅπου σοῦ διάλεξα θὰ γνωρίσης ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι καλοὶ. Καὶ εἶχε δίκαιον ὁ καλὸς εὐεργέτης μου· τρεῖς χρόνους ὑπηρετήσα εἰς ἐκεῖνο τὸ σπίτι, καὶ δὲν ἄκουσα ποτὲ λόγον κακόν, δὲν ἐγνώρισα κακὸν τρόπον μήτε ἀπὸ τὸν κύριον, μήτε ἀπὸ τὴν κυρίαν, μήτε ἀπὸ τὴν κόρην τοὺς· ἐξόχως ὁ κύριος μὲ ὑπεραγάπησε, καὶ πολλὰς φορὰς τὸ βράδυ, ὅταν ἔβγαινε ἀπὸ τὸ γραφεῖον τοῦ καὶ ἐπεριπατοῦσε ἄνω κάτω εἰς τὸ μεγάλο μακρυνάρι τοῦ σπιτιοῦ, ἴσως νὰ ξανασάνη ἀπὸ τὴν πολλὴν σπουδὴν ὅπου ἔκανε ὀληθρία, μ' ἔκραζε καὶ μου ἔδινε τὴν ἀδειαν νὰ καθίσω εἰς μίαν ἄκρην· ἄρχιζε τότε νὰ ὁμιλῇ μὲ τρόπον ὅπου ἐμάγευσεν τὴν ψυχὴν μου· ἱστορίας παλαιαῖς καὶ νέαις, συμβεβηκότα ἄλλα λυπηρά ἄλλα χαρμόσυνα, πράξεις ἄλλαις ὠραίαις ἄλλαις διεστραμμέναις, ξένους τρόπους καὶ ξέναις συνήθειαις, καὶ τόσο ζωντανὰ καὶ ἑξάστερα τὰ παρᾶσταινε ὅλα ὥστε μου ἐφαίνετο ἐκείνην τὴν ὥραν ὡσάν νὰ ἐπεριφερόμουν μαζὶ του εἰς ὅλα τῆς οἰκουμένης τὰ μέρη καὶ εἰς ὅλους τοὺς περασμένους αἰῶνας.

Ἦταν ἄνθρωπος πολὺ σοφὸς καὶ πρέπει νὰ ἐγνώριζε καὶ ἀπόκρυφα μυστήρια· πολλὰς φορὰς τὸν εὔρισκαν τὰ ξημερώματα εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ· ἔκανε νυκτερί μὲ τὸ παράθυρο ἀνοικτὸ καὶ ἀστρολογοῦσε. Εἰς τὸν τρίτον χρόνον ἡ κυρία μὲ προσδιώρισε νὰ τοὺς ὑπηρετῶ εἰς τὸ τραπέζι, καὶ μίαν ἡμέραν ὅπου μ' ἔστειλε ὁ μάγειρος νὰ τοὺς εἶδῃ· ποιήσω ὅτι εἶναι ἔτοιμο, δὲν ἤξεύρω πῶς μου ἦλθεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν κ' ἔπιασα τὸ κουδούνι ποῦ ἦταν εἰς τὴν θέσιν τῆς κυρίας, καὶ τὸ ἐσήμανα νὰ τοὺς προσκαλέσω. 'Σ ὀλίγο ἐμπήκε τὸ ἀνδρόγυνον μὲ τὴν μονοκόρην τοὺς, ἡ κυρία εἶχε τὸ βλέφαρον ἀλλοιοῦτο· ὁ κύριος καὶ ἡ νέα ἐφαίνοντο στενοχωρημένοι. Ἀφοῦ ἐκάθισαν κ' ἐγὼ ἔσσεκα εἰς τὴν θύραν μὲ ὅλο τὸ σέβας, ἡ κυρία χωρὶς νὰ μὲ κυττάζῃ, μου εἶπε· Μιχαήλ, τί νεωτερισμοὶ εἶναι αὗτοι; μὰς κράζεις μὲ τὸ κουδούνι! ἔγεινες ὁμοίός μας! Ἰσως σοῦ κατέθηκε εἰς τὸ κεφάλι πῶς ἔνυν καίρον θὰ γείνης μεγαλοσιάνος, θὰ ἔχῃς πολλοὺς ὑπηρεταῖς καὶ κάνεις δοκιμαίαις.

Ἐγὼ δὲν εἶπα λόγον· τὸ ἐσπέρας ἔμαθα ἀπὸ μίαν γραῖαν ὑπηρετρίαν ὅτι ἐπάνω εἰς αὐτὸ ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία ἔλαβαν λογαμυχίν· ὁ κύριος μ' ἐσυμπαθοῦσε, ἔλεγεν ὅτι εἶχα πολλὰ προτερήματα, καὶ αὐτὸ ποῦ ἔκαμα ἦταν μικρὸ πικιδιάστικο σφάλμα· καὶ μὲ τὸν πατέρα ἐσυμφωνοῦσε καὶ ἡ κόρη. Τότε ἐνόησα ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ μείνω πλέον εἰς αὐτὸ τὸ σπίτι, νὰ γείνω σκάνδαλο εἰς μίαν οἰκογένειαν ὅπου τόσο μὲ εἶχε ἀγαπήσῃ, καὶ τ' ἀποταχὺὰ παρουσιάσθηκα εἰς τὸν κύριον καὶ τὸν παρακάλεσα νὰ μὲ ἀπολύσῃ. Ὁ κύριος μου ἔδωκε τοὺς μισθοὺς μου, χωρὶς νὰ μου εἰπῇ τίποτε, μόνον ἐνόησα ὅτι ἐδυσκολεύετο νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα.

— Αὐτὴ ἡ μονοκόρη ἔπαιρνε τὸ μέρος σου· θὰ τῆς ἄρσες, λογιᾶζω, καθὼς εἶσαι ὠραῖος, εὐγενικός καὶ γλυκομίλητος.

— Κ' ἐγὼ τῆς εἶχα μέσα μου πολλὴν συμπάθειαν, καὶ κάποτε μου πέρασε ἀπὸ τὸν νοῦν πῶς εὔρηκα τὴν τύχην μου· ἀλλὰ 'ς ἐκείνης ταῖς ἡμέραις μου συνέβηκε ἓνα μυστήριο. Μία πρώτη νυκτιὰ μου ἐφάνηκε εἰς τὸν ὕπνον μου πῶς ἐμπαίνα ἑξῆς μέσα εἰς μίαν μικρὰν αὐλήν· εἶχε ἓνα πηγάδι κ' ἐπάνω του ἄπλωνε τὰ φουντωτὰ κλαδιὰ μίαν μεγάλην σκαμνιά· εἰς τὸν ἴσκιο τῆς, ἐπάνω εἰς ἓνα πεζοῦλι, ἐκάθονταν μία νέα· τὰ ξανθὰ τῆς μαλλιά λυμένα ἐσέρνονταν κατὰ γῆς, καὶ μία γυναικίκα μεσόκοπη τῆς ἔκανε ταῖς πλεξιδαις· ἡ κόρη καθὼς ἐπάτησα τὸ κατώφλι ἐγύρισε πρὸς ἐμὲ τὰ φωτερά τῆς μάτια καὶ μ' ἔσφαξε τόσο τὴν καρδιά ὅπου ἐξύπνησα. Μία δευτέρη νυκτιὰ, εὔρήθηκα εἰς ἓνα ἀμπέλι, καὶ κάτω ἀπὸ μιά συκιὰ ἐμεσημέριζαν καὶ ἔτρωγαν κάμποσαις τρυγητρίαις· ὅλαις μου ἐφαίνονταν δούλαις, καὶ ἡ νέα ποῦ εἶχα ἰδῇ εἰς τὸ πρῶτο μου ὄνειρο ὡσάν βα-

σίλισσα ἀναμεσόν τους· αὐτὴ μοῦ ἐδιάλεξε ἀπὸ τὸ καλαθὶ τῆς ἑνᾶ σταφύλι ραζακὶ κίτρινο ἄν ἄμπρα, καὶ μὲ τοῦτο ἐκόπη ὁ γλυκύτατος ἐκείνος ὕπνος. Μιὰ τρίτη φορά, πρὸς τὰ ξημερώματα, τὴν ὦραν ὅπου λέγουν πῶς ἀληθεύουν τὰ ὀνειράτα, πάλιν τὴν εἶδα μονάχην εἰς τὴν ἀκροθαλασσίαν· καὶ ὅταν ἐσηκώθη ὁ ἥλιος αὐτὴ ἄρχισε νὰ πλύνῃ τὰ ἀσπρόρουχά της, καὶ νὰ τ' ἀπλόνη ἕνα ἕνα εἰς τοὺς βράχους νὰ στεγνώσουν· κ' ἐξαφνὰ μοῦ εἶπε· γαμπρέ μου, ἰδοὺ τὰ προικιά μου, μὴν ἀργήσης. Καὶ μὲ αὐτὸν τὸν λόγον τῆς ἀκούσθηκε ἀπὸ τὴν ῥάχην τοῦτο τὸ τραγοῦδι·

Νὰ κάμουμε τῆς νύφης μας ἕνα χρυσὸ γαϊτάνι,
νὰ τὸ ἔχῃ νὰ στολίζεται ταῖς τρεῖς γιορταῖς τοῦ χρόνου,
γὰ νὰ τὸ βάνῃ τῇ Λαμπρῇ, γὰ νὰ ἔναι λαμπροφόρα,
γὰ νὰ τὸ βάνῃ τῷ Βαγιῷ, γὰ νὰ ἔναι βαγιοφόρα,
γὰ νὰ τὸ βάνῃ τῷ Φωτῷ, γὰ νὰ ἔναι φωτισμένη,

καὶ ἡχολογοῦσαν πέρα πέρα τὰ βουνὰ καὶ τὸ πέλαγος. Ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, πάντοτε σχεδόν, ἐβγαλμα ἡλίου, κατεβαίνω εἰς τὸ ἀκρογιάλι, καὶ τραγουδῶ μ' ἕναν δικόν μου σκοπὸν ἐκεῖνο τὸ χαριτωμένο τραγοῦδι ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὰ μάτια μου δὲν ἀπάντησαν γυναικὰ ὅμοιαν μὲ τὴν κόρην τῆς ὑπνοφαντασίας μου, καὶ περιμένω ν' ἀληθεύσουν τὰ ὀνειράτά μου.

Ὅσο ἔλεγε αὐτὰ ὁ νέος, ὁ γέρος κρουῖδρονεν ὅλος ἀπὸ χαροτρομάρα· ἦταν ἐκείνη ἡ αὐλὴ του, τὸ πηγᾶδι του, ἡ σκαμνιά, ἡ ξανθομάλλα θυγατέρα του, καὶ ἡ γυναικὰ του· ἦταν ἐκεῖνο τὸ ἀμπέλι ὅχι μακρὰν ἀπὸ τὸ σπίτι του, μὲ τὴν μεγάλην συκιὰ, ἦταν ἐκεῖν' ἡ ἀκροθαλασσία, ὅχι μακρὰν ἀπὸ τὸ χωριό του, καὶ ὅπου ἡ Φροσύνη ἐσυνηθούσε νὰ κατεβαίνῃ πολὺ ἐνωρὶς νὰ πλύνῃ πρὶν φθάσουν ἄλλαις γυναικας· ἦταν ἐκεῖνο ἕνα ἀπὸ τὰ τόσα νυφιάτικα τραγοῦδια τοῦ χωριοῦ του. Ὁ γέρος ἔκαμε πολλὴν δύναμιν γὰ νὰ μὴ φανερωθῇ ἡ ταρχχὴ του καὶ τοῦ ξεμυστηρευθῇ πρόωρα τὸ μεγάλο μυστικόν. Ἀφοῦ συνῆλθε ὀλίγο, εἶπε τοῦ νέου·

— Βλέπω ὅτι εἶσαι ὀλίγο περήφανος· γὰρ τίποτε ἔχασες ἕνα καλὸ σπίτι· εἰμαι βέβαιος ὅτι ἂν ἐπήγαινες νὰ ζητήσης συμπαθεῖο τῆς κυρᾶς, αὐτοὶ δὲν ἤθελε σὲ διώξουν.

— Ἰσως ἔκαμα λάθος νὰ μὴ προσπέσω εἰς τὴν κυρίαν· ἀλλὰ ἔκαμα ὅ,τι μοῦ ἔλεγε μέσα μου ἡ ψυχὴ μου. Ἀποφάσισα νὰ βγάλω τὸ ψωμί μου εἰς τρόπον νὰ μὴ χρεωσθῶ τίποτε κανενὸς καὶ νὰ μὴ μ' ἐξουσιάζῃ κανένας. Πρῶτα ἐστοχάσθηκα νὰ γείνω μισθωτὸς ἐργάτης εἰς τοὺς κήπους, ἐκεῖ ἔς τὰ περίχωρα τῆς πολιτείας· ἀλλὰ τὸ πιστεῖς; αἰσθάνθηκα πάντοτε μεγάλην ἀποστροφήν δι' αὐτὸ τὸ ἔργον· ὅσαις φοράς βλέπω ἄνθρωπον σκυμμένον μὲ τὸ τσαπί του νὰ σκάφτῃ τὴν γῆν, μοῦ φαίνεται ὡς νὰ ἄνοιγε τὸν τάφον του· ὕστερα εἶναι ἀχάριστο πρᾶγμα νὰ βάζῃ εἰς τὴν γῆν φυτὰ καὶ νὰ μὴ τρώγῃ ἔπειτα ἀπὸ τοὺς καρπούς

ὅπου αὐτὸς ἔσπειρε μὲ τὸ χέρι του. Διὰ τοῦτο ἐπροτίμησα τὴν τέχνην τοῦ νεροκουβάλου· ὁ νεροκουβάλος δὲν ἔχει ἄνθρωπον ἐπάνω του, πουλεῖ τὸ πλέον ἐκλεκτό, τὸ πλέον ἐλεύθερο ἀπ' ὅλα τὰ στοιχεῖα· οἱ ἄλλοι, ὅπου ἀγοράζουν καρπούς ἢ ἄλλα εἶδη γὰ νὰ τὰ μεταπουλήσουν, ἔχουν πολλὰς φορές ἄδικα μαλῶματα καὶ μὲ τοὺς πουλητάς καὶ μὲ τοὺς ἀγοραστάς· ὁ νεροκουβάλος παίρνει χάρισμα ἕνα ἀπὸ τὰ εὐφραντικώτερα δῶρα τοῦ Θεοῦ, βάζει καὶ αὐτὸς τὸν κόπον του, καὶ δύναται νὰ ζήσῃ μεροδουλί μεροφά· ἀξιόλογα, καὶ ἂν εἶναι γερός καὶ δυνατός, ὡς εἰμαι ἐγώ, ἡμπορεῖ καὶ νὰ βάλῃ κατὰ μέρος ὀλίγα χρήματα γὰρ κάθε περίστασιν.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΥΛΛΑΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ἐρευνᾶτε τὰ Λεξικά !

Ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι μου εὗρισκω χρυσόδετον τὸν πρῶτον τόμον τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ.»¹ Μὲ περίεργον αἰσθημα κατακτητοῦ ποῦ ἀσφαλῶς κρατεῖ τὴν λείαν του καὶ θὰ πληρώσῃ πόθους του μ' αὐτὴν καὶ θὰ πραγματοποιήσῃ προσδοκίας του, ρίπτομ' ἐπὶ τοῦ ὀγκώδους τόμου, καὶ στρέφω τὰ φύλλα του καὶ ψάχνω τὰς σελίδας του καὶ ὁσφραίνομαι τὸν χάριν του· καμμία εὐωδία δὲν εἰσδύει τόσον μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μου, ὅσον εἰσδύει ἡ ὁσμὴ τῶν νεοτυπωμένων ἢ τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων, ἐκείνων ποῦ μᾶς ἔρχονται ἄκοπα ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖον ἢ ἐκείνων ποῦ ἐξάγωμεν ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς βιβλιοθήκης· κάθε βιβλίον ἔχει τὸ ἄρωμά του, ὡς ἔχει κάθε συγγραφεὺς τὸ ὕφος του. Πιστεύεις τότε, ὅτι δὲν εὐωδιάζουν μόνον τὰ ρόδα καὶ τ' ἀγιοκλήματα, ἀλλὰ καὶ αἱ φράσεις καὶ οἱ στίχοι, ἄνθη τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐμπνεύσεως· τὸ ἔαρ δὲν ἀπλώνεται μόνον εἰς τὸν κόσμον ποῦ μᾶς περιστοιχίζει· τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς οἱ ἀπρίλιοι εἶνε μυριανθεῖς καὶ μυροδόλοι ὡς ἐκεῖνοι τῆς φύσεως· καὶ ἴσως περισσότερον ἀκόμη. Ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς ἀντιληφθῇτε αὐτούς, διὰ νὰ θαμβωθῇτε ἀπὸ αὐτούς, διὰ νὰ μοσχοβολισθῇτε μὲ αὐτούς, χρειάζεται ἰδιαιτέρα, μυστηριώδης κᾶπως καὶ λεπτεπίλεπτος αἰσθησις, προνόμιον τῶν ὀλίγων. Ἐκεῖνος ποῦ δὲν αἰσθάνεται μὲ συγκίνησιν τὸ μοσχοδόλημα τῶν τυπωμένων σελίδων δὲν τρέφει πραγματικὴν ἀγάπην πρὸς τὰ βιβλία· καὶ ὁ τοιοῦτος δὲν εἶνε ἄξιος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Γνώσεως.

«Ποῦ, Φαντασία, μὲ πλανᾷς;» εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀνακράξω, ὡς ὁ ποιητής. Αἱ σελίδες τοῦ

1 «Λεξικὸν Ἐγκυκλοπαιδικὸν» ἐκδοδόμενον ἐπιμελεῖται Ν. Γ. Πολίτου. Ἀθήνησι. Μπάρτ καὶ Χίρστ ἐκδόται, ὁδὸς Πανεπιστημίου ἀρ. 53.